

Зауваження та побажання надсилати на email: centre-pak@uzhnu.edu.ua

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Ужгородський національний університет»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол Вченої Ради
ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»
_____ 2024 р. № _____

Освітньо - наукова програма
«Біологія»
Третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 091 «Біологія і біохімія»
галузі знань 09 Біологія
Кваліфікація: доктор філософії з біології та біохімії

УВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ ректора ДВНЗ
«Ужгородський
національний університет»
_____ 2024 р. № _____

АРКУШ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
«Біологія»

1. Ректор Володимир СМОЛАНКА

_____ 2024 р.

2. Проректор з наукової роботи Іван МИРОНЮК

_____ 2024 р.

3. В.о.директора ННЦПАКВК Ірина СУХАН

_____ 2024 р.

4. Гарант освітньо-наукової програми Любов ФЕЛЬБАБА-
КЛУШИНА

_____ 2024 р.

5. Декан біологічного факультету Ярослава ГАСИНЕЦЬ

_____ 2024 р.

6. Начальник навчальної частини Анатолій ШТИМАК

_____ 2024 р.

7. Завідувач відділу організації
освітнього процесу здобувачів
вищої освіти ступеня доктора
філософії _____ 2024 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма «Біологія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 091 Біологія та біохімія розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII зі змінами, Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 р. №1341 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів №509 від 12.06.2019 та №519 від 25.06.2020), «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 р. №261 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів №502 від 19.05.2023), Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії від 12.01.2022 р. №44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів №341 від 21.03.2022), Наказів Міністерства освіти і науки України Про затвердження Вимог до оформлення дисертації від 12.01.2017 р. №40 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН №759 від 31.05.2019 р.), Про затвердження форм документів атестаційної справи здобувача ступеня доктора філософії від 22.04.2019 р. №533, а також Положенням Про присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» про присудження ступеня доктора філософії затвердженого вченою радою протокол від 31.03.2022 №3 р., уведеного в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 31.03.2022 р. № 110/01-04. та на підставі стандарту вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 30.12.2021 року №1495.

Нормативні документи можуть доповнюватися або змінюватися згідно чинного законодавства.

Освітньо-наукова програма «Біологія» розроблена робочою групою:

Фельбаба-Клушина Л. М. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри ботаніки.

Куртяк Ф. Ф. – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри зоології.

Вакерич М. М. – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри генетики, фізіології рослин і мікробіології.

**Добавити до робочої групи особу, що навчається
Та стейкхолдера (за можливості)**

Рецензенти освітньо-наукової програми «Біологія»:

1. БОЙКО Н.В. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри клініко-лабораторної діагностики та фармакології стоматологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», директор Науково-дослідницького і навчального центру молекулярної мікробіології та імунології слизових оболонок ДВНЗ «УжНУ».
2. ФЕКЕТА В.П. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фундаментальних медичних дисциплін медичного факультету №2 ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
3. ФАБРИЗ.Й. – доктор біологічних наук, професор, професор кафедри біохімії, фармакології та фізичних методів лікування медичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
«Біологія» / «Biology»
зі спеціальності 091 Біологія та біохімія

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти, а також структурного підрозділу у якому здійснюється навчання	Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» біологічний факультет / State university "Uzhhorod national university", Faculty of Biology.
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	ступінь вищої освіти: <i>доктор філософії / Doctor of Philosophy (Ph.D.)</i> Освітня кваліфікація: доктор філософії з біології та біохімії: 091 – Біологія та біохімія / <i>Doctor of Philosophy in Biology and biochemistry</i>
Мова навчання і оцінювання	Українська. Ukrainian.
Обсяг освітньої програми	Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми 40 кредитів ЄКТС
Тип програми	освітньо-наукова
Наявність акредитації	Акредитована (по 01.07.2026 р.) Дата видачі сертифіката 19.11.2020 р. № 766
Цикл/рівень програми	НРК – 9 рівень, EQF LLL – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл
Передумови	Другий рівень вищої освіти (диплом магістра, спеціаліста)
Форма навчання	Очна (денна, вечірня), заочна.
Термін дії освітньої програми	4 роки
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/60739
2 – Мета освітньої програми	
Мета програми (з врахуванням рівня кваліфікації)	Метою ОНП є підготовка високо кваліфікованого, конкурентно спроможного фахівця з ступенем вищої освіти третього рівня - доктор філософії в галузі знань 09 Біологія за спеціальністю 091 Біологія та біохімія, який здатний проводити самостійну науково-дослідну, науково-педагогічну, науково-практичну та організаційну діяльність в галузі біології та споріднених областях.
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань / спеціальність / спеціалізація програми)	Галузь знань: 09 Біологія Спеціальність: 091 Біологія та біохімія

Орієнтація освітньої програми	освітньо-наукова академічна
Фокус освітньої програми та спеціалізації	При підготовці докторів філософії поєднуються освітні компоненти в галузі таких напрямків біології, як ботаніка, зоологія, генетика, фізіологія людини і тварин, фізіологія рослин, біологія індивідуального розвитку, лабораторна діагностика. Ключові слова: ботаніка, зоологія, фізіологія, генетика
Особливості програми	Застосування матеріально-технічної бази науково-дослідних лабораторій для розвитку практичних компетенцій, основна увага приділяється індивідуальній роботі.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Працевлаштування випускників можливе в закладах вищої освіти усіх форм власності; науково-дослідницьких установах; на посадах працівників найвищої кваліфікації у медичних закладах.</p> <p>При цьому випускники можуть обіймати такі посади (за ДК 003:2010):</p> <p>1210 Керівник підприємства, установи та організації: 1210.1 Директор центру;</p> <p>2310 Викладач університетів та закладів вищої освіти: 2310.1 Професор, доцент; 2310.2 Викладач закладу вищої освіти; 2310.2 Асистент.</p> <p>2320 Викладач середніх навчальних закладів. 2320 Викладач професійно-технічного навчального закладу. 2320 Викладач професійного навчально-виховного закладу. 2222.1 Науковий співробітник.</p> <p>Зазначений перелік не є вичерпним</p> <p>Випускник ОНП із науковим ступенем може бути консультантом, експертом, радником в державних і приватних в діагностичних лабораторіях, ембріологічних лабораторіях клінік репродуктивної медицини, в інститутах академічного сектору, наукові посади в державних установах, діяльність у сфері охорони природи, посади викладача в закладах середньої та вищої освіти.</p>
Подальше навчання	Навчання в докторантурі; навчання та підвищення кваліфікації у закладах вищої освіти та наукових установах в Україні; навчання та стажування за кордоном
5 – Викладання та оцінювання	

Викладання та навчання	Загальний стиль навчання – творчо-орієнтований, спрямований на розвиток навичок генерування нових ідей та самостійного отримання глибинних знань. Лекції, семінари, практичні заняття в групах, самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації із викладачами, робота над власним науковим дослідженням, проходження асистентської педагогічної практики. Передбачається написання наукових статей, які презентуються та обговорюються за участі викладачів та аспірантів.
Оцінювання	Види контролю освітньої складової: поточний, підсумковий, самоконтроль, підсумкова атестація. Письмові та усні екзамени та заліки, семінари, практичні заняття, проекти, презентації, звітування та проміжна атестація. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЕКТС (ECTS) та національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Наукова складова: участь у дискусіях, круглих столах, вебінарах, семінарах, обговорення науково-дослідних напрацювань на наукових конференціях; семестрове наукове звітування, атестація: публічний захист наукових досягнень у формі дисертаційної роботи (проекту)..
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-2. Навички використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК-3. Здатність проведення самостійних досліджень на сучасному рівні.</p> <p>ЗК-4. Здатність до пошуку, обробки на аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК-6. Здатність працювати в міжнародному науковому просторі.</p> <p>ЗК-7. Здатність розробляти та управляти науковими проектами.</p> <p>ЗК-8. Здатність до планування часу.</p> <p>ЗК-9. Здатність до роботи в команді, вміння мотивувати інших у просуванні до спільної мети.</p> <p>ЗК-10. Здатність комунікації на фахову тематику з нефахівцями.</p>

Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК-1. Глибокі обґрунтовані знання сучасних методів і засобів біологічних та біохімічних досліджень, принципу роботи відповідних закладів та установ, детальні знання спеціальної області дослідження в поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії та внеском до індивідуальної області дослідженн.</p> <p>ФК-2. Здатність визначати, аналізувати та поєднувати інформацію з різних джерел, документів і текстів для розв'язання відповідних завдань.</p> <p>ФК-3. Орієнтація в основах сучасного менеджменту, здатність у взаємодії з членами міждисциплінарної команди.</p>
7 – Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання	<p>Знання</p> <p>ПРН1.1 Сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі біології, біохімії та суміжних галузей знань.</p> <p>ПРН 1.2 Фундаментальні праці провідних зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження.</p> <p>ПРН 1.3 Принципи планування та фінансування науково-дослідної роботи та структури кошторисів на її виконання.</p> <p>Уміння</p> <p>ПРН 2.1 Формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.</p> <p>ПРН 2.2 Формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження.</p> <p>ПРН 2.3 Проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.</p> <p>ПРН 2.4 Формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій).</p> <p>ПРН 2.5 Формулювати наукову проблему з огляду на стан її наукової розробки та сучасні наукові тенденції.</p> <p>ПРН 2.6 Формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.</p> <p>ПРН 2.7 Аналізувати наукові праці в галузі біології, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.</p> <p>ПРН 2.8 Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.</p>

	<p>ПРН 2.9 Визначати інформаційну цінність джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.</p> <p>ПРН 2.10 Визначати принципи та методи дослідження, використовуючи міждисциплінарні підходи.</p> <p>ПРН 2.11 Готувати запити на отримання фінансування, звітну документацію.</p> <p>Комунікація</p> <p>ПРН 3.1 Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі біології.</p> <p>ПРН 3.2 Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях в фахових виданнях, вести конструктивний діалог з рецензентами та редакторами.</p> <p>ПРН 3.3 Професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.</p> <p>ПРН 3.4 Ефективно працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ПРН 3.5 Уміти використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел.</p> <p>Автономія та відповідальність</p> <p>ПРН 4.1 Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації.</p> <p>ПРН 4.2 Діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності, на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ПРН 4.3 Самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень.</p> <p>ПРН 4.4 Приймаючи обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	<p>До викладання навчальних дисциплін на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти допускаються науково-педагогічні працівники з науковими ступенями. Викладання дисциплін англійською мовою проводять науково-педагогічні працівники, що володіють англійською мовою щонайменше на рівні B2. У підготовці фахівців беруть участь такі підрозділи</p>

	<p>Ужгородського національного університету: <i>підрозділи біологічного факультету</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кафедра ботаніки, - кафедра зоології, - кафедра генетики, фізіології рослин і мікробіології. <p><i>інші підрозділи університету</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи; - кафедра філософії; - факультет математики та цифрових технологій; - фізичний факультет; - факультет іноземної філології. <p>Кадрове забезпечення освітнього процесу достатнє для забезпечення підготовки фахівців вказаної спеціальності і відповідає Ліцензійним вимогам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти.</p>
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	<p>Для забезпечення освітнього процесу використовується навчально-матеріальна база біологічного факультету та інших структурних підрозділів університету. Наявне необхідне технічне обладнання та засоби обчислювальної техніки.</p>
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	<p>Для забезпечення ефективного освітнього процесу надається доступ до провідних закордонних видань в області природничих наук.</p> <p>Інформаційне забезпечення ОНП: офіційний вебсайт http://www.uzhnu.edu.ua містить інформацію про освітні програми, розклади занять, сесій та іншу необхідну інформацію для організації освітньо-наукової діяльності здобувачів спеціальності 091 Біологія та біохімія.</p> <ul style="list-style-type: none"> – відкритий доступ до мережі Інтернет; – наукова бібліотека, читальні зали; – віртуальне навчальне середовище Moodle; <p>Навчально-методичне забезпечення ОНП відповідає встановленим вимогам. Зокрема, наявні робочі програми; дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи здобувачів; вказівки щодо виконання та оформлення дисертаційної роботи тощо.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Кредитна і ступенева мобільність у споріднених (за галуззю знань, спеціальністю) закладах вищої освіти України на основі двосторонніх або багатосторонніх угод.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Кредитна і ступенева мобільність у споріднених (за галуззю знань, спеціальністю) закордонних закладах</p>

	вищої освіти в рамках програм міжнародного академічного обміну УжНУ.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів здійснюється на загальних умовах.

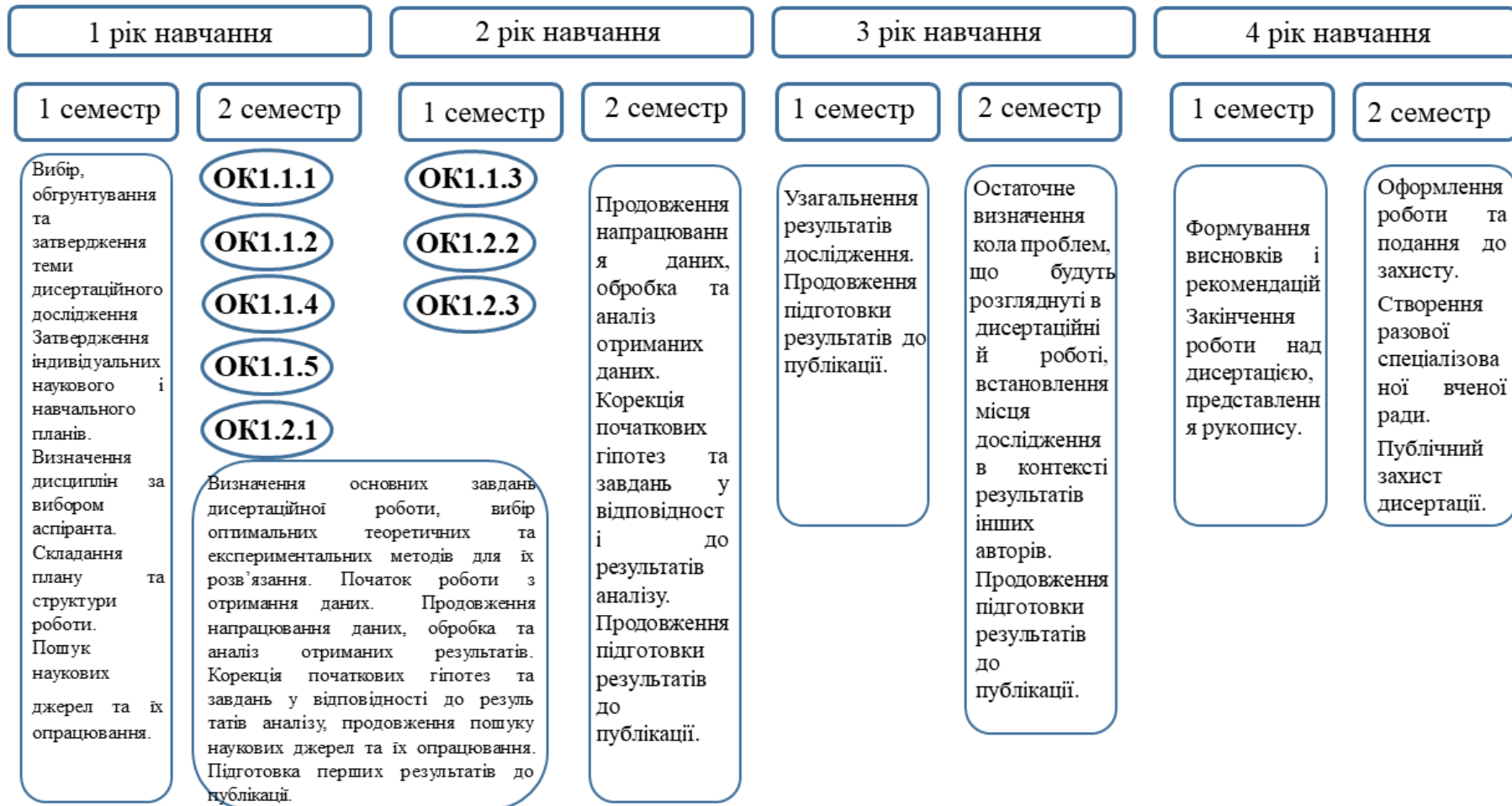
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент освітньої програми

Освітньо-наукова програма містить обов'язкові компоненти (26 кредитів ЄКТС) та вибіркові компоненти (11 кредитів ЄКТС).

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
OK1.1.1	Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі / <i>Foreign Language for Communication in Academic and Educational Sphere</i>	6	Екзамен
OK1.1.2	Філософія науки / <i>Philosophy of Science</i>	4	Екзамен
OK1.1.3	Презентація наукових результатів, створення об'єктів інтелектуальної власності та управління науковими проектами / <i>Presentation of Scientific Findings, Creation of Intellectual Ownership Objects and Research Project Management</i>	3	Залік
OK1.1.4	Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять / <i>Innovations In Modern Pedagogy And Classroom Management</i>	3	Залік
OK1.1.5	Сучасні інформаційні технології / <i>Modern Information and Communication Technologies</i>	3	Екзамен
Загальний обсяг		19 кредитів ЄКТС	
OK1.2.1	Філогенетика / переклад англ. мова	4	Екзамен
OK1.2.2	Добавити другу основну дисципліни / / переклад англ. мова	3	Екзамен
OK1.2.3	Асистентська практика / <i>Assistant Teaching Practice</i>	3	Диф. залік
Загальний обсяг		10 кредитів ЄКТС	
Загальний обсяг обов'язкових (нормативних) компонент		29 кредитів ЄКТС	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Дисципліни вільного вибору аспіранта</i>			
ВК1	Вибіркова дисципліна з кафедрального каталогу	4	Залік
ВК2	Вибіркова дисципліна з кафедрального каталогу	4	Залік
ВК3	Вибіркова дисципліна з кафедрального каталогу	3	Залік
Загальний обсяг вибіркових компонент		11 кредитів ЄКТС	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ		40 кредитів	

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ



3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії за спеціальністю 091 Біологія та біохімія здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи.</p> <p>Атестація завершується ухваленням разової спеціалізованої вченої ради рішення про присудження ступеня доктора філософії зі стоматології в результаті успішного виконання здобувачем цієї освітньо-наукової програми та за результатами публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Документом, який засвідчує присудження ступеня доктора філософії, є диплом доктора філософії державного зразка, що видається закладом вищої освіти (науковою установою) після затвердження атестаційною колегією МОН України рішення ради.</p> <p>Дисертація, за результатами захисту якої радою прийнято рішення про відмову в присудженні ступеня доктора філософії, може бути подана до захисту повторно після доопрацювання не раніше ніж через один рік з дня прийняття такого рішення.</p> <p>Здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 091 Біологія та біохімія передбачає набуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення в галузі охорони здоров'я.</p> <p>Основні результати дисертаційного дослідження повинні бути висвітлені не менше ніж у трьох наукових публікаціях здобувача, відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії від 12.01.2022 р. № 44:</p> <ol style="list-style-type: none">1) статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України. Якщо число співавторів у такій статті (разом із здобувачем) становить більше двох осіб, така стаття прирівнюється до 0.5 публікації (крім публікацій, визначених підпунктом 2 цього пункту);2) статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus (крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором);3) одноосібні монографії, що рекомендовані до друку вченими радами закладів та пройшли рецензування, крім одноосібних монографій, виданих у державі, визнаній Верховною Радою України державою-агресором. До одноосібних монографій прирівнюються одноосібні розділи у колективних монографіях за тих же умов. <p>Стаття у виданні, віднесеному до першого – третього квартилів (Q1-Q3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports, чи одноосібна монографія, що відповідає зазначеним вимогам, прирівнюється до двох наукових публікацій.</p>
--	--

	<p>Належність наукового видання до першого – третього квартилів (Q1-Q3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports визначається згідно з рейтингом у році, в якому опублікована відповідна публікація здобувача або у разі, коли рейтинг за відповідний рік не опублікований на дату утворення разової ради, згідно з останнім опублікованим рейтингом.</p> <p>Статті зараховуються за темою дисертації за умови обґрунтування отриманих наукових результатів відповідно до мети статті (поставленого завдання) та висновків, а також опублікування не більше ніж однієї статті в одному випуску (номері) наукового видання. Статті, опубліковані за темою дисертації зараховуються лише за наявності у них активного ідентифікатора DOI (Digital Object Identifier), крім публікацій, що містять інформацію, віднесenu до державної таємниці, або інформацію для службового користування.</p> <p>Основні результати дисертаційного дослідження мають також бути апробовані на міжнародних, всеукраїнських і регіональних конференціях, конгресах, симпозіумах, семінарах, круглих столах.</p>
<p>Вимоги до кваліфікаційної роботи</p>	<p>1) Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв’язання комплексної проблеми в сфері соціальної роботи або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і професійної практики.</p> <p>Дисертація здобувача ступеня доктора філософії – кваліфікаційна наукова робота, яка виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, містить наукові результати проведених ним досліджень, готується державною або англійською мовою у формі спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису в твердій або м’якій палітурці та в електронній формі.</p> <p>2) Для ознайомлення з результатами дисертаційних досліджень, кваліфікаційна робота подається на відповідну кафедру, факультет та в Центр підготовки та атестації кадрів вищої кваліфікації ДВНЗ «УжНУ».</p> <p>3) Дисертація оформляється відповідно до правил затверджених чинним законодавством:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обсяг дисертації вираховується авторськими аркушами основного тексту та становить 4,5-7 авторських аркушів (згідно пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44). До загального обсягу дисертації не включаються таблиці та ілюстрації, які повністю займають площу сторінки. Один авторський аркуш дорівнює 40 тис. друкованих знаків, враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами, що становить близько 24 сторінок друкованого тексту при оформленні дисертації за допомогою комп’ютерної техніки з використанням текстового редактора Word: шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt. - Дисертацію друкують на одному або на двох (за бажанням) боках

аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкового **інтервалу**.

- Кегель – мітел (14 типографських пунктів). Допускається підготовка дисертаційної роботи в форматі LaTeX з відповідним стильовим оформленням.
- Текст дисертації необхідно друкувати, залишаючи **поля** таких розмірів: ліве – не менше 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

4) Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.

Дисертація має бути розміщена на сайті ДВНЗ «Ужгородський національний університет» у форматі PDF/A з накладанням текстового шару з накладеним електронним підписом здобувача.

5) Дисертація повинна мати такі основні структурні елементи: титульний аркуш; анотація; зміст; перелік умовних позначень (за необхідності); основна частина; список використаних джерел; додатки (Наказ МОН України Про затвердження вимог до оформлення дисертації від 12.01.2017 р. № 40).

Титульний аркуш оформлюється відповідно Додатку 1 Вимог до оформлення дисертації (пункт 1 розділу III) (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/52/f465001n121.doc>)

У **анотації** дисертації мають бути стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та наявності практичного значення.

Обсяг анотації складає 0.2 – 0.3 авторських аркушів.

У анотації також вказуються: прізвище та ініціали здобувача; назва дисертації; вид дисертації та науковий ступінь, на який претендує здобувач; спеціальність (шифр і назва; галузь знань); найменування вищого навчального закладу, у спеціалізованій вченій раді в якій відбудеться захист; місто, рік.

Анотація може подаватися також третьою мовою, пов'язаною з предметом дослідження.

Наприкінці анотації наводяться ключові слова відповідною мовою. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту наукової праці, відображати тематику дослідження і забезпечувати тематичний пошук роботи. Кількість ключових слів становить від п'яти до п'ятнадцяти.

Після ключових слів наводиться список публікацій здобувача за темою дисертації. Вказуються наукові праці в такій послідовності, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації; які засвідчують апробацію матеріалів дисертації; які додатково відображають наукові результати дисертації.

У **вступі** подається загальна характеристика дисертації, а саме: обґрунтування вибору теми дослідження; мета і завдання дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження; методи дослідження; наукова новизна отриманих результатів; особистий внесок здобувача; апробація матеріалів дисертації; структура та обсяг дисертації.

За наявності у вступі можуть також вказуватися: зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами; практичне значення отриманих результатів.

У **розділах дисертації** має бути вичерпно і повно викладено зміст власних досліджень здобувача наукового ступеня, зроблено посилання на всі наукові праці здобувача, наведені в анотації. Список цих праць має також міститися у списку використаних джерел.

У **висновках** викладаються найбільш важливі наукові та практичні результати дисертації, вказуються наукові проблеми, для розв'язання яких можуть бути застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою дисертації.

За наявності практичного значення отриманих результатів надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання.

Список використаних джерел формується здобувачем наукового ступеня за його вибором (опціонально – в кінці кожного розділу основної частини дисертації) одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті; в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків; у хронологічному порядку.

Бібліографічний опис списку використаних джерел у дисертації може оформлятися здобувачем наукового ступеня за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання Загальні положення та правила складання» або одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій (Додаток 3 Вимог до оформлення дисертації (пункт 11 розділу III <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#n99>).

До **додатків** може включатися допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дисертації: інструментарій проведення дослідження, проміжні формули і розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; протоколи та акти випробувань, впровадження, листи підтримки результатів дисертаційної роботи; інструкції та методики, опис алгоритмів, які не є основними результатами дисертації; ілюстрації допоміжного характеру; інші дані та матеріали.

Обов'язковим додатком до дисертації є список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію результатів дисертації (зазначаються назви конференції, конгресу, симпозіуму, семінару, школи, місце та дата проведення, форма участі).

Додатки можуть бути надані у вигляді окремої частини (том, книга).

4. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	OK1.1.1	OK1.1.2	OK1.1.3	OK1.1.4	OK1.1.5	OK1.2.1	OK1.2.2	OK1.2.3
ЗК 1		+	+	+	+	+		
ЗК 2	+	+	+	+	+	+		
ЗК 3	+		+	+	+	+		
ЗК 4	+		+		+	+		
ЗК 5			+		+	+		
ЗК 6	+				+	+		
ЗК 7	+		+		+			
ЗК 8			+		+			
ЗК 9	+		+		+			
ЗК 10	+		+		+	+		
ФК 1					+	+		
ФК 2			+		+	+		
ФК 3						+		
ФК 4					+	+		
ФК 5					+	+		
ФК 6					+	+		
ФК 7								
ФК 8					+	+		
ФК 9			+					
ФК 10						+		

**5. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ
ПРОГРАМИ**

	OK1.1.1	OK1.1.2	OK1.1.3	OK1.1.4	OK1.1.5	OK1.2.1	OK1.2.2	OK1.2.3
ПРН 1.1							+	+
ПРН 1.2	+						+	+
ПРН 1.3			+					
ПРН 2.1			+				+	+
ПРН 2.2							+	+
ПРН 2.3							+	+
ПРН 2.4	+		+		+			
ПРН 2.5							+	+
ПРН 2.6			+				+	+
ПРН 2.7	+						+	+
ПРН 2.8	+						+	+
ПРН 2.9	+						+	+
ПРН 2.10	+		+					
ПРН 2.11	+		+		+			
ПРН 3.1	+		+		+			
ПРН 3.2	+				+		+	+
ПРН 3.3	+		+		+			
ПРН 3.4			+		+			
ПРН 3.5	+		+		+			
ПРН 4.1	+		+		+		+	+
ПРН 4.2			+		+			
ПРН 4.3			+		+			
ПРН 4.4			+				+	+